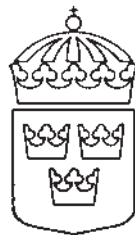

Sveriges internationella överenskommelser

ISSN 1102-3716

Utgiven av Utrikesdepartementet

SÖ 2003: 28

Nr 28

Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kroatien, å andra sidan Luxemburg den 29 oktober 2001

Regeringen beslutade den 25 oktober 2001 att underteckna avtalet jämte slutakten. Den 20 mars 2003 beslutade regeringen att lämna underrättelse till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd att Sverige hade godkänt avtalet och avslutat de förfaranden som avses i artikel 129. Underrättelse lämnades den 27 mars 2003. Avtalet har inte trätt i kraft.

Riksdagsbehandling: Prop 2002/03:11, bet. 2002/03:UU3, rskr. 2002/03:100.

SLUTAKT

De befullmäktigade ombuden för

KONUNGARIKET BELGIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLICEN TYSKLAND,

REPUBLICEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

REPUBLICEN FRANKRIKE,

IRLAND,

REPUBLICEN ITALIEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLICEN ÖSTERRIKE,

REPUBLICEN PORTUGAL,

REPUBLICEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND,

fördragsslutande parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen, Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen och Fördraget om Europeiska unionen,

nedan kallade "medlemsstaterna", och för

EUROPEISKA GEMENSKAPEN, EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN
OCH EUROPEISKA ATOMENERGIGEMENSKAPEN,

nedan kallade "gemenskapen",

å ena sidan, och

de befullmäktigade ombuden för REPUBLICEN KROATIEN,

å andra sidan,

församlade i Luxemburg den 29/10/2001 för att underteckna stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kroatien, å andra sidan, nedan kallat "avtalet",

antagit följande texter:

Avtalet

Bilagorna I-VIII till detta, nämligen:

Bilaga I (artikel 18.2): Kroatens tullmedgivanden för industriprodukter från gemenskapen

Bilaga II (artikel 18.3): Kroatens tullmedgivanden för industriprodukter från gemenskapen

Bilaga III (artikel 27): EG:s definition av "Baby beef"-produkter

Bilaga IV a (artikel 27.3 a): Kroatens tullmedgivanden för jordbruksprodukter (tullfrihet för obegränsade kvantiteter från och med avtalets ikraftträdande)

Bilaga IV b (artikel 27.3 b): Kroatens tullmedgivanden för jordbruksprodukter (tullfrihet inom ramen för tullkvoter från och med avtalets ikraftträdande)

Bilaga IV c (artikel 27.3 c): Kroatens tullmedgivanden för jordbruksprodukter (tullfrihet för obegränsade kvantiteter ett år efter avtalets ikraftträdande)

Bilaga IV d (artikel 27.3 d): Kroatens tullmedgivanden för jordbruksprodukter (gradvis avskaffande av MGN-tullarna, inom ramen för tullkvoter)

Bilaga IV e (artikel 27.3 e): Kroatens tullmedgivanden för jordbruksprodukter (gradvis sänkning av MGN-tullarna, för obegränsade kvantiteter)

Bilaga IV f (artikel 27.3 f): Kroatens tullmedgivanden för jordbruksprodukter (gradvis sänkning av MGN-tullarna, inom ramen för tullkvoter)

Bilaga V a: Produkter som avses i artikel 28.1

Bilaga V b: Produkter som avses i artikel 28.2

Bilaga VI (artikel 50): Etablering: Finansiella tjänster

Bilaga VII (artikel 60.2): EU-medborgares förvärv av fast egendom - Förteckning över undantag

Bilaga VIII (artikel 71): Immateriella, industriella och kommersiella rättigheter: Förteckning över konventioner

samt följande protokoll:

Protokoll 1: Om textil- och beklädnadsprodukter

Protokoll 2: Om stålprodukter

Protokoll 3: Om handeln mellan Kroatien och gemenskapen med bearbetade jordbruksprodukter

Protokoll 4: Om definition av begreppet "ursprungsprodukter" och om metoder för administrativt samarbete

Protokoll 5: Om ömsesidigt bistånd mellan administrativa myndigheter i tullfrågor

Protokoll 6: Om landtransport

De befullmäktigade ombuden för medlemsstaterna och för gemenskapen och de befullmäktigade ombuden för Republiken Kroatien har också antagit följande gemensamma förklaringar som bifogas denna slutakt:

Gemensam förklaring om artiklarna 21 och 29 i avtalet

Gemensam förklaring om artikel 41 i avtalet

Gemensam förklaring om artikel 45 i avtalet

Gemensam förklaring om artikel 46 i avtalet

Gemensam förklaring om artikel 58 i avtalet

Gemensam förklaring om artikel 60 i avtalet

Gemensam förklaring om artikel 71 i avtalet

Gemensam förklaring om artikel 120 i avtalet

Gemensam förklaring om Furstendömet Andorra

Gemensam förklaring om San Marino

De befullmäktigade ombuden för Republiken Kroatien har noterat den ensidiga förklaring av gemenskapen och dess medlemsstater om artikel 30 i avtalet som bifogas denna slutakt.

Utfärdad i Bryssel den 29 oktober 2001

*På rådets vägnar
Ordförande*

**STABILISERINGS- OCH ASSOCIERINGSAVTAL
mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å
ena sidan, och Republiken Kroatien, å andra sidan**

KONUNGARIKET BELGIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

REPUBLIKEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

REPUBLIKEN FRANKRIKE,

IRLAND,

REPUBLIKEN ITALIEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

REPUBLIKEN PORTUGAL,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,
fördragsslutande parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, Fördraget
om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen, Fördraget om upprättandet av
Europeiska atomenergigemenskapen och Fördraget om Europeiska unionen, nedan kallade
"medlemsstaterna", och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN, EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN
OCH EUROPEISKA ATOMENERGIGEMENSKAPEN,

nedan kallade "gemenskapen",

å ena sidan, och

REPUBLIKEN KROATIEN, nedan kallad Kroatien,

å andra sidan,

som beaktar de starka banden och värdegemenskapen mellan parterna och deras önskan att stärka dessa band och upprätta nära och bestående förbindelser grundade på ömsesidighet och gemensamma intressen, vilket bör göra det möjligt för Kroatien att ytterligare stärka och utvidga förbindelserna med gemenskapen,

som beaktar betydelsen av detta avtal, inom ramen för stabiliserings- och associeringsprocessen med länderna i sydöstra Europa, för att upprätta och befästa en stabil europeisk ordning grundad på samarbete och med Europeiska unionen som stöttepelare, samt inom ramen för stabilitetspakten,

som beaktar parternas åtagande att med alla medel bidra till den politiska, ekonomiska och institutionella stabiliseringen i Kroatien och i regionen genom utveckling av det civila samhället och demokratisering, institutionell uppbyggnad och reformering av den offentliga förvaltningen, ökat handels- och ekonomisamarbete, omfattande samarbete även i rättsliga och inrikes frågor samt stärkt nationell och regional säkerhet,

som beaktar parternas åtagande att utvidga de politiska och ekonomiska friheter som ligger till grund för detta avtal samt deras åtagande att respektera de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprinciperna, inbegripet rättigheter för dem som tillhör nationella minoriteter, samt de demokratiska principerna genom fria och rättvisa val i ett flerpartisystem,

som beaktar att Kroatien bekräftar sitt åtagande att respektera alla flyktingars och fördrivna personers rätt att återvända och att tillvarata deras rättigheter i detta sammanhang,

som beaktar parternas åtagande att till fullo tillämpa alla principer och bestämmelser i FN-stadgan och för OSSE, särskilt de i Helsingforsavtalets slutakt, i slutdokumenten från Madrid och Wien, i Parisstadgan för ett nytt Europa samt i stabilitetspakten för sydöstra Europa, och att uppfylla kraven i Dayton/Parisavtalen och Erdutavtalet, i syfte att bidra till regional stabilitet och samarbete mellan länderna i regionen,

som beaktar parternas åtagande att iakttä principerna för en fri marknadsekonomi och gemenskapens beredvillighet att bidra till de ekonomiska reformerna i Kroatien,

som beaktar parternas åtagande när det gäller frihandel, i enlighet med de rättigheter och skyldigheter som följer av WTO-avtalen,

som önskar upprätta en regelbunden politisk dialog om bilaterala och internationella frågor av gemensamt intresse, inbegripet regionala aspekter, med beaktande av Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik,

som är övertygade om att stabiliserings- och associeringsavtalet kommer att skapa ett nytt klimat för de ekonomiska förbindelserna dem emellan, framför allt för utvecklingen av handel och investeringar, vilka båda är avgörande faktorer för ekonomisk omstrukturering och modernisering,

som beaktar Kroatiens åtagande att på relevanta områden närma sin lagstiftning till gemenskapens lagstiftning,

som beaktar gemenskapens villighet att ge avgörande stöd till genomförandet av reformer och återuppbyggnad och att i detta syfte utnyttja alla tillgängliga instrument för samarbete samt tekniskt, finansiellt och ekonomiskt bistånd på en omfattande vägledande flerårig basis,

som bekräftar att Förenade kungariket och Irland är bundna av de bestämmelser i detta avtal som omfattas av avdelning IV i tredje delen av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen som separata avtalsslutande parter och inte som en del av Europeiska gemenskapen, till dess att Förenade kungariket eller Irland (alltefter omständigheterna) meddelar Kroatien att det har blivit bundet av bestämmelserna som en del av Europeiska gemenskapen i enlighet med protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, som fogats till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Samma sak gäller för Danmark i enlighet med protokollet om Danmarks ställning, som fogats till dessa fördrag,

som erinrar om toppmötet i Zagreb, där ett ytterligare bestående av förbindelserna mellan de länder som ingår i stabiliserings- och associeringsprocessen och Europeiska unionen samt ett utökat regionalt samarbete efterlystes,

som erinrar om Europeiska unionens beredvillighet att i så hög grad som möjligt integrera Kroatien i den politiska och ekonomiska huvudfåran i Europa och om landets ställning som potentiell kandidat för EU-medlemskap på grundval av Fördraget om Europeiska unionen och uppfyllandet av de kriterier som definierats av Europeiska rådet i juni 1993, under förutsättning att detta avtal genomförs framgångsrikt, särskilt när det gäller regionalt samarbete,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Härmed upprättas en associering mellan gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kroatien, å andra sidan.
2. Målen för denna associering är att
 - skapa en lämplig ram för politisk dialog för att göra det möjligt att utveckla nära politiska förbindelser mellan parterna,
 - stödja Kroatiens ansträngningar att utveckla sitt ekonomiska och internationella samarbete, även genom tillnärmning av landets lagstiftning till gemenskapens lagstiftning,
 - stödja Kroatiens ansträngningar att fullfölja övergången till marknadsekonomi, främja harmoniska ekonomiska förbindelser och gradvis upprätta ett frihandelsområde mellan gemenskapen och Kroatien,
 - främja regionalt samarbete inom alla områden som omfattas av detta avtal.

AVDELNING I ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 2

Respekten för demokratiska principer och mänskliga rättigheter såsom dessa tillkännages i allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och definieras i Helsingforsavtalets slutakt och i Parisstadgan för ett nytt Europa, respekten för principerna inom folkrätten och rättsstatsprinciperna samt respekten för de marknadsekonomiska principer som avspeglas i dokumentet från ESK-konferensen i Bonn om ekonomiskt samarbete skall ligga till grund för parternas inrikes- och utrikespolitik och utgöra väsentliga beståndsdelar av detta avtal.

Artikel 3

Internationell och regional fred och stabilitet samt upprättandet av goda grannförbindelser är centrala för den stabiliserings- och associeringsprocess som avses i slutsatserna av Europeiska unionens råd av den 21 juni 1999. Ingåendet och tillämpningen av detta avtal bygger på slutsatserna av Europeiska unionens råd av den 29 april 1997 och baseras på en individuell bedömning av Kroatien.

Artikel 4

Kroatien är berett att fortsätta och främja samarbetet och de goda grannförbindelserna med övriga länder i regionen, däribland att i lämplig omfattning införa ömsesidiga medgivanden som gäller rörlighet för personer, varor, kapital och tjänster och utvecklande av projekt av gemensamt intresse, särskilt i fråga om flyktingars återvändande och bekämpning av organiserad brottslighet, korruption, penningtvätt, olaglig invandring och olaglig handel. Detta åtagande utgör en nyckelfaktor för utvecklingen av förbindelserna och samarbetet mellan parterna och bidrar sålunda till regional stabilitet.

Artikel 5

1. Associeringen skall genomföras stegvis och skall ha genomförts fullständigt senast sex år efter detta avtals ikraftträdande.
2. Det enligt artikel 110 inrättade stabiliserings- och associeringsrådet skall mot bakgrund av ingressen och på grundval av de allmänna principer som uppställs i detta avtal regelbundet se över tillämpningen av detta avtal och hur Kroatien genomför de rättsliga, administrativa, institutionella och ekonomiska reformerna.

Artikel 6

Avtalet skall vara helt förenligt med de relevanta WTO-bestämmelserna, särskilt artikel XXIV i Allmänna tull- och handelsavtalet från 1994 (GATT) och artikel V i Allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS).

AVDELNING II POLITISK DIALOG

Artikel 7

Politisk dialog mellan parterna skall upprättas inom ramen för detta avtal. Den skall åtfölja och befästa tillnärningen mellan Europeiska unionen och Kroatien samt bidra till att nära solidaritet och nya samarbetsformer upprättas mellan parterna.

Den politiska dialogen syftar till att särskilt främja

- Kroatiens fullständiga integrering i gemenskapen av demokratiska nationer och dess gradvisa närmande till Europeiska unionen,
- ökad samstämmighet i parternas ståndpunkter i internationella frågor, även genom lämpligt informationsutbyte, och då särskilt de frågor som kan få betydande följder för parterna,
- regionalt samarbete och utvecklingen av goda grannförbindelser,
- gemensamma åsikter om säkerheten och stabiliteten i Europa, även samarbete inom områden som omfattas av Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

Artikel 8

1. Den politiska dialogen skall föras inom stabiliserings- och associeringsrådet, som skall ha det allmänna ansvaret för de frågor som parterna eventuellt vill att rådet skall ta upp.
2. På parternas begäran kan även följande förfaranden för politisk dialog införas:
 - Möten, om så behövs, mellan högre tjänstemän som företräder Kroatien, å ena sidan, och ordförandeskapet i Europeiska unionens råd och kommissionen, å andra sidan.
 - Sådana förfaranden som i full utsträckning utnyttjar alla diplomatiska kanaler mellan parterna, däribland lämpliga kontakter i tredje land och inom Förenta nationerna, OSSE, Europarådet och andra internationella forum.
 - Varje annan åtgärd som kan utgöra ett viktigt bidrag för att befästa, utveckla och intensifiera denna dialog.

Artikel 9

På parlamentarisk nivå skall den politiska dialogen föras inom ramen för den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommitté som inrättas genom artikel 116.

Artikel 10

Den politiska dialogen kan föras inom multilaterala ramar och som en regional dialog som inkluderar andra länder i regionen.

**AVDELNING III
REGIONALT SAMARBETE**

Artikel 11

I linje med sitt åtagande om fred och stabilitet samt om utveckling av goda grannförbindelser kommer Kroatien att aktivt främja regionalt samarbete. Gemenskapen kommer genom sina program för tekniskt bistånd dessutom att stödja projekt med en regional eller gränsöverskridande dimension.

Närhelst Kroatien planerar att förstärka sitt samarbete med något av de länder som nämns i artiklarna 12–14 nedan skall det informera och samråda med gemenskapen och dess medlemsstater enligt avdelning X.

Artikel 12

Samarbete med andra länder som undertecknat ett stabiliserings- och associeringsavtal

Efter undertecknandet av detta avtal skall Kroatien inleda förhandlingar med det land eller de länder som redan har undertecknat ett stabiliserings- och associeringsavtal, i syfte att ingå bilaterala konventioner om regionalt samarbete vars syfte skall vara att öka räckvidden för samarbetet mellan de berörda länderna.

Dessa konventioner skall inbegripa följande huvudbeståndsdelar:

- Politisk dialog.
- Upprättandet av ett frihandelsområde mellan parterna vilket är förenligt med de relevanta WTO-bestämmelserna.
- Ömsesidiga medgivanden som gäller rörlighet för arbetstagare, etablering, tillhandahållande av tjänster, löpande betalningar och kapitalrörelser samt annan politik i anslutning till personers rörlighet på en nivå som motsvarar nivån i detta avtal.
- Bestämmelser om samarbete på andra områden, vare sig de omfattas av detta avtal eller inte, särskilt på området för rättsliga och inrikes frågor.

Dessa konventioner skall vid behov innehålla bestämmelser om inrättandet av nödvändiga institutionella mekanismer.

Dessa konventioner skall ingås inom två år efter detta avtals ikraftträdande. Kroatiens beredvillighet att ingå sådana konventioner kommer att vara ett villkor för vidareutveckling av förbindelserna mellan Kroatien och Europeiska unionen.

*Artikel 13**Samarbete med övriga länder som berörs av stabiliserings- och associeringsprocessen*

Kroatien skall bedriva regionalt samarbete med de övriga länder som berörs av stabiliserings- och associeringsprocessen på något eller samtliga av de samarbetsområden som omfattas av detta avtal, särskilt områden av gemensamt intresse. Detta samarbete bör vara förenligt med principerna och målen i detta avtal.

*Artikel 14**Samarbete med kandidatländer för EU-anslutning*

Kroatien får utveckla sitt samarbete och ingå en konvention om regionalt samarbete med vilket som helst av kandidatländerna för EU-anslutning på alla samarbetsområden som omfattas av detta avtal. En sådan konvention bör syfta till att gradvis anpassa de bilaterala förbindelserna mellan Kroatien och detta land till den berörda delen i förbindelserna mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater och detta land.

AVDELNING IV FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

Artikel 15

1. Inom en period på högst sex år räknat från detta avtals ikraftträdande skall gemenskapen och Kroatien gradvis upprätta ett frihandelsområde i enlighet med bestämmelserna i det här avtalet och i överensstämmelse med bestämmelserna i GATT 1994 och WTO. De skall då ta hänsyn till de särskilda villkor som fastställs nedan.
2. Kombinerade nomenklaturen skall tillämpas på klassificeringen av varor vid handel mellan de två parterna.
3. Den bastullsats på vilken de gradvisa sänkningarna enligt detta avtal skall göras skall för varje produkt vara den tullsats som faktiskt tillämpades generellt dagen före den dag då detta avtal undertecknades eller den bundna tullsatsen inom ramen för WTO för år 2002, beroende på vilken som är lägst.
4. Om det efter detta avtals undertecknande sker en generell sänkning av en tullsats, särskilt en sänkning som följer av tullförhandlingarna inom WTO, skall den nedsatta tullsatsen ersätta den bastullsats som avses i punkt 3 från och med den dag då sänkningen tillämpas.
5. Gemenskapen och Kroatien skall underrätta varandra om sina respektive bastullsatser.

KAPITEL I INDUSTRIPRODUKTER

Artikel 16

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på de produkter med ursprung i gemenskapen eller i Kroatien som förtecknas i kapitlen 25–97 i Kombinerade nomenklaturen, med undantag av de produkter som förtecknas i punkt 1 ii i bilaga I till avtalet om jordbruk (GATT 1994).
2. Bestämmelserna i artiklarna 17 och 18 skall inte tillämpas på vare sig textilprodukter eller de stålprodukter som avses i kapitel 72 i Kombinerade nomenklaturen, enligt vad som närmare anges i artiklarna 22 och 23.
3. Handeln mellan parterna med produkter som omfattas av Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen skall bedrivas i överensstämmelse med bestämmelserna i det fördraget.

Artikel 17

1. Tullar på import till gemenskapen av produkter med ursprung i Kroatien skall avskaffas den dag då detta avtal träder i kraft.
2. Kvantitativa restriktioner på import till gemenskapen och åtgärder med motsvarande verkan skall avskaffas den dag då detta avtal träder i kraft när det gäller produkter med ursprung i Kroatien.

Artikel 18

1. Tullar på import till Kroatien av varor med ursprung i gemenskapen skall avskaffas den dag då detta avtal träder i kraft, med undantag av de varor som förtecknas i bilagorna I och II.
2. Tullar på import till Kroatien av de varor med ursprung i gemenskapen som förtecknas i bilaga I skall gradvis sänkas i enlighet med följande tidtabell:
 - Den dag då detta avtal träder i kraft skall varje tull sänkas till 60 % av bastullsatsen.
 - Den 1 januari 2003 skall varje tull sänkas till 30 % av bastullsatsen.
 - Den 1 januari 2004 skall resterande tullar avskaffas.

3. Tullar på import till Kroatien av de varor med ursprung i gemenskapen som förtecknas i bilaga II skall gradvis sänkas och avskaffas i enlighet med följande tidtabell:
- Den dag då detta avtal träder i kraft skall varje tull sänkas till 70 % av bastullsatsen.
 - Den 1 januari 2003 skall varje tull sänkas till 50 % av bastullsatsen.
 - Den 1 januari 2004 skall varje tull sänkas till 40 % av bastullsatsen.
 - Den 1 januari 2005 skall varje tull sänkas till 30 % av bastullsatsen.
 - Den 1 januari 2006 skall varje tull sänkas till 15 % av bastullsatsen.
 - Den 1 januari 2007 skall resterande tullar avskaffas.
4. Kvantitativa restriktioner på import till Kroatien av varor med ursprung i gemenskapen och åtgärder med motsvarande verkan skall avskaffas den dag då detta avtal träder i kraft.

Artikel 19

När detta avtal träder i kraft skall gemenskapen och Kroatien i handeln dem emellan avskaffa alla avgifter med en verkan som motsvarar importtullar.

Artikel 20

1. När detta avtal träder i kraft skall gemenskapen och Kroatien avskaffa alla exporttullar och avgifter med motsvarande verkan.
2. När detta avtal träder i kraft skall gemenskapen och Kroatien avskaffa alla inbördes kvantitativa exportrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan.

Artikel 21

Kroatien förklarar sig berett att sänka sina tullar i handeln med gemenskapen i snabbare takt än vad som anges i artikel 18 om landets allmänna ekonomiska situation och situationen inom den berörda ekonomiska sektorn så tillåter.

Stabiliserings- och associeringsrådet skall utfärda rekommendationer i detta hänseende.

Artikel 22

I protokoll 1 fastställs den ordning som skall tillämpas på de textilprodukter som avses i det protokollet.

Artikel 23

I protokoll 2 fastställs den ordning som skall tillämpas på stålprodukter enligt kapitel 72 i Kombinerade nomenklaturen.

**KAPITEL II
JORDBRUK OCH FISKE**

Artikel 24

Definition

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på handel med jordbruks- och fiskeriprodukter med ursprung i gemenskapen eller i Kroatien.
2. Med "jordbruks- och fiskeriprodukter" avses de produkter som förtecknas i kapitlen 1–24 i Kombinerade nomenklaturen och de produkter som förtecknas i punkt 1 ii i bilaga 1 till avtalet om jordbruk (GATT 1994).
3. Denna definition inbegriper fisk och fiskeriprodukter som omfattas av kapitel 3, KN-nummer 1604 och 1605 samt undernummer 0511 91, 2301 20 och ex 1902 20 ("Fyllda pastaprodukter innehållande mer än 20 viktprocent fisk, kräftdjur, blötdjur eller andra ryggradslösa vattendjur").

Artikel 25

I protokoll 3 fastställs den handelsordning som skall tillämpas på de bearbetade jordbruksprodukter som förtecknas i det protokollet.

Artikel 26

1. Den dag då detta avtal träder i kraft skall gemenskapen avskaffa alla kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan som rör import av jordbruks- och fiskeriprodukter med ursprung i Kroatien.
2. Den dag då detta avtal träder i kraft skall Kroatien avskaffa alla kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan som rör import av jordbruks- och fiskeriprodukter med ursprung i gemenskapen.

Artikel 27

Jordbruksprodukter

1. Den dag då detta avtal träder i kraft skall gemenskapen avskaffa de tullar och avgifter med motsvarande verkan som rör import av jordbruksprodukter med ursprung i Kroatien, med undantag av de produkter som omfattas av nummer 0102, 0201, 0202 och 2204 i Kombinerade nomenklaturen. För de produkter som omfattas av kapitlen 7 och 8 i Kombinerade nomenklaturen, för vilka Gemensamma tulltaxan föreskriver värdetullar och en mängdtull, gäller avskaffandet endast värdetullen.

2. Den dag då detta avtal träder i kraft skall gemenskapen fastställa tullarna för import till gemenskapen av "baby-beef"-produkter enligt definitionen i bilaga III och med ursprung i Kroatien till 20 % av den värdetull och 20 % av den mängdtull som anges i Europeiska gemenskapernas gemensamma tulltaxa, inom ramen för en årlig tullkvot på 9 400 ton uttryckt i slaktvikt.
3. Den dag då detta avtal träder i kraft skall Kroatien
 - a) avskaffa de tullar som gäller för import av vissa jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen, vilka förtecknas i bilaga IV a,
 - b) avskaffa de tullar som gäller för import av vissa jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen, vilka förtecknas i bilaga IV b, inom gränserna för de tullkvoter som anges för var och en av produkterna i den bilagan. Tullkvoterna skall årligen höjas med den kvantitet som anges för var och en av produkterna i den bilagan.

Från och med det första året efter den dag då detta avtal träder i kraft skall Kroatien

- c) gradvis avskaffa de tullar som gäller för import av vissa jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen, vilka förtecknas i bilaga IV c, inom gränserna för tullkvoterna och i enlighet med den tidtabell som anges för var och en av produkterna i den bilagan.

Från och med den dag då detta avtal träder i kraft skall Kroatien

- d) gradvis avskaffa de tullar som gäller för import av vissa jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen, vilka förtecknas i bilaga IV d, inom gränserna för tullkvoterna och i enlighet med den tidtabell som anges för var och en av produkterna i den bilagan,
 - e) gradvis till 50 % av MGN-tullsatsen sänka de tullar som gäller för import av vissa jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen, vilka förtecknas i bilaga IV e, i enlighet med den tidtabell som anges för var och en av produkterna i den bilagan,
 - f) gradvis till 50 % av MGN-tullsatsen sänka de tullar som gäller för import av vissa jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen, vilka förtecknas i bilaga IV f, inom gränserna för tullkvoterna i enlighet med den tidtabell som anges för var och en av produkterna i den bilagan.
4. Den handelsordning som skall tillämpas på vin- och spritprodukter kommer att definieras i ett separat vin- och spritavtal.

Artikel 28
Fiskeriprodukter

1. Den dag då detta avtal träder i kraft skall gemenskapen fullständigt avskaffa tullarna på fisk och fiskeriprodukter med ursprung i Kroatien, med undantag av de produkter som förtecknas i bilaga V a. De produkter som förtecknas i bilaga V a skall omfattas av bestämmelserna i den bilagan.

2. Den dag då detta avtal träder i kraft skall Kroatien avskaffa alla avgifter med en verkan som motsvarar tullar och fullständigt avskaffa tullarna på fisk och fiskeriprodukter med ursprung i gemenskapen, med undantag av de produkter som förtecknas i bilaga V b. De produkter som förtecknas i bilaga V b skall omfattas av bestämmelserna i den bilagan.

Artikel 29

Med hänsyn till omfattningen av handeln med jordbruks- och fiskeriprodukter mellan parterna, till dessa produkters särskilda känslighet, till reglerna för gemenskapens gemensamma jordbruks- och fiskepolitik och för Kroatians jordbruks- och fiskepolitik, till jordbrukets och fiskets betydelse för Kroatians ekonomi och till följderna av de multilaterala handelsförhandlingarna inom ramen för WTO skall gemenskapen och Kroatien senast den 1 juli 2006 i stabiliserings- och associeringsrådet produkt för produkt och på en ordnad och lämplig ömsesidig grundval undersöka möjligheterna att lämna varandra ytterligare medgivanden i syfte att genomföra en större liberalisering av handeln med jordbruks- och fiskeriprodukter.

Artikel 30

Bestämmelserna i detta kapitel skall inte på något sätt hindra endera parten från att på ensidig grundval tillämpa mer gynnsamma åtgärder.

Artikel 31

Med hänsyn till jordbruks- och fiskemarknadernas särskilda känslighet skall båda parter, utan hinder av andra bestämmelser i detta avtal, särskilt artikel 38, omedelbart inleda samråd för att finna en lämplig lösning, om import av de produkter med ursprung i någon av de två parterna som omfattas av medgivanden enligt artiklarna 25, 27 och 28 allvarligt stör den andra partens marknader eller inhemska regleringsmekanismer. I avvaktan på en sådan lösning får den berörda parten vidta lämpliga åtgärder som den anser nödvändiga.

KAPITEL III GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 32

Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på handel med alla produkter mellan parterna, om inte annat föreskrivs i detta kapitel eller i protokollen 1–3.

Artikel 33
Stilleståndsklausul

1. Från och med den dag då detta avtal träder i kraft får det i handeln mellan gemenskapen och Kroatien inte införas några nya import- eller exporttullar eller avgifter med motsvarande verkan, och de tullar och avgifter som redan tillämpas får inte höjas.

2. Från och med den dag då detta avtal träder i kraft får det i handeln mellan gemenskapen och Kroatien inte införas några nya kvantitativa import- eller exportrestriktioner eller åtgärder med motsvarande verkan, och de restriktioner och åtgärder som redan finns får inte göras mer restriktiva.
3. Utan att det påverkar de medgivanden som lämnats enligt artikel 26 skall bestämmelserna i punkterna 1 och 2 i den här artikeln inte på något sätt utgöra ett hinder för bedrivandet av Kroatien och gemenskapens respektive jordbrukspolitik eller för de åtgärder som vidtas inom ramen för denna politik, förutsatt att importordningen enligt bilagorna III, IV a–IV f, V a och V b inte påverkas.

Artikel 34

Förbud mot skattemässig diskriminering

1. Parterna skall avstå från att anta åtgärder eller förfaranden av internt skattemässig karaktär, samt avskaffa de som redan existerar, om de antingen direkt eller indirekt innebär diskriminering av den ena partens produkter i förhållande till liknande produkter med ursprung i den andra partens territorium.
2. Återbetalningen av interna indirekta skatter för produkter som exporteras till den ena partens territorium får inte överstiga beloppet av den indirekta skatt som lagts på dessa produkter.

Artikel 35

Bestämmelserna om avskaffandet av importtullar skall även gälla för tullar av skattemässig karaktär.

Artikel 36

Tullunioner, frihandelsområden och ordningar för gränshandel

1. Detta avtal skall inte hindra upprätthållandet eller upprättandet av tullunioner, frihandelsområden eller ordningar för gränshandel, såvida dessa inte ändrar de handelsordningar som fastställs i detta avtal.
2. Under de övergångsperioder som anges i artikel 18 skall detta avtal inte påverka genomförandet av de särskilda förmånsordningar som reglerar rörligheten för varor och som antingen fastställs i gränsavtal som tidigare ingåtts mellan en eller flera medlemsstater och Socialistiska federala republiken Jugoslavien och som övertagits av Kroatien eller följer av de bilaterala avtal som anges i avdelning III och som ingåtts av Kroatien i syfte att främja regional handel.
3. Parterna skall i stabiliserings- och associeringsrådet samråda om sådana avtal som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel och, på begäran, om andra viktiga frågor som rör deras respektive handelspolitik med tredje land. I synnerhet om ett tredje land ansluter sig till gemenskapen skall sådant samråd äga rum för att säkerställa att hänsyn kan tas till gemenskapens och Kroatien gemensamma intressen enligt detta avtal.

Artikel 37

Dumpning

1. Om en av parterna finner att dumpning äger rum i handeln med den andra parten i enlighet med artikel VI i GATT 1994, får den vidta lämpliga åtgärder mot detta förfarande i enlighet med överenskommelsen om tillämpningen av artikel VI i GATT 1994 och därtill anknuten nationell lagstiftning.
2. I fråga om punkt 1 i denna artikel skall stabiliserings- och associeringsrådet underrättas om dumpningen så snart som den importerande partens myndigheter har inlett en undersökning. Om inte dumpningen enligt artikel VI i GATT upphör eller om inte någon annan tillfredsställande lösning nås inom 30 dagar efter det att frågan hänskjutits till stabiliserings- och associeringsrådet får den importerande parten vidta lämpliga åtgärder.

Artikel 38

Allmän skyddsklausul

1. Om importen av en produkt från den ena parten till den andra partens territorium ökar så pass mycket och sker under sådana förhållanden att det förorsakar eller hotar att förorsaka
 - allvarlig skada för den inhemska industrin för liknande eller direkt konkurrerande produkter på den importerande partens territorium, eller
 - allvarliga störningar inom en ekonomisk sektor eller svårigheter som kan leda till att den ekonomiska situationen i en region i den importerande parten allvarligt försämras,får den importerande parten vidta lämpliga åtgärder i enlighet med villkoren och förfarandena i denna artikel.
2. Gemenskapen och Kroatien skall tillämpa skyddsåtgärder mot varandra endast i enlighet med detta avtal. Dessa åtgärder skall inte gå utöver vad som krävs för att avhjälpa de svårigheter som har uppstått och skall normalt bestå av att en ytterligare sänkning av tullsatsen för den berörda produkten enligt detta avtal skjuts upp eller av att tullsatsen för den produkten höjs. Åtgärderna skall klart utformas så att de gradvis avvecklas senast vid utgången av den fastställda tiden. Åtgärder skall tillämpas i högst ett år. I särskilda undantagsfall får åtgärder tillämpas i sammanlagt högst tre år. Om en produkt tidigare varit föremål för en skyddsåtgärd får en ny skyddsåtgärd inte tillämpas på importen av denna produkt under en period av minst tre år från det att den första åtgärden upphört att gälla.
3. I de fall som anges i denna artikel skall gemenskapen eller Kroatien, innan de vidtar åtgärder enligt denna artikel eller snarast möjligt i de fall som omfattas av punkt 4 b i denna artikel, förse stabiliserings- och associeringskommittén med alla relevanta upplysningar i syfte att nå en för båda parter godtagbar lösning.

4. För genomförandet av punkterna ovan gäller följande bestämmelser:
- De svårigheter som uppstår genom den situation som avses i denna artikel skall hänskjutas till stabiliserings- och associeringsrådet för undersökning, och detta kan fatta nödvändiga beslut för att undanröja dessa svårigheter.
Om stabiliserings- och associeringsrådet eller den exporterande parten inte har fattat något beslut som undanröjer svårigheterna eller om ingen annan tillfredsställande lösning har nåtts inom 30 dagar efter det att frågan hänskjutits till stabiliserings- och associeringsrådet, får den importerande parten vidta lämpliga åtgärder för att avhjälpa problemet i enlighet med denna artikel. Vid val av skyddsåtgärder skall de som minst stör avtalets funktion prioriteras.
 - När särskilda och kritiska omständigheter som kräver ett omedelbart ingripande medför att underrättelse eller undersökning i förväg är omöjlig får den berörda parten i de situationer som anges i denna artikel genast tillämpa försiktighetsåtgärder som är nödvändiga för att hantera situationen, och den skall då omedelbart underrätta den andra parten om detta.

Skyddsåtgärderna skall omedelbart anmälas till stabiliserings- och associeringsrådet och skall vara föremål för regelbundna samråd inom det organet, särskilt i syfte att fastställa en tidtabell för avskaffande av åtgärderna så snart som omständigheterna tillåter det.

5. Om gemenskapen eller Kroatien gör import av produkter som kan ge upphov till sådana svårigheter som avses i denna artikel till föremål för ett administrativt förfarande som syftar till att snabbt skaffa fram upplysningar om utvecklingen av handelsflödena skall den underrätta den andra parten om detta.

Artikel 39
Bristklausul

1. Om iakttagandet av bestämmelserna i denna avdelning leder till
- allvarlig brist eller risk för brist på livsmedel eller andra produkter som är väsentliga för den exporterande parten, eller
 - återexport till ett tredje land av en produkt gentemot vilken den exporterande parten upprätthåller kvantitativa exportrestriktioner, exporttullar eller åtgärder eller avgifter med motsvarande verkan, och om de situationer som avses ovan medför eller sannolikt kommer att medföra allvarliga svårigheter för den exporterande parten,

får den parten vidta lämpliga åtgärder på de villkor och i enlighet med de förfaranden som anges i denna artikel.

2. Vid val av åtgärder skall de prioriteras som minst stör avtalets funktion. Åtgärderna skall inte tillämpas på ett sätt som under samma omständigheter skulle utgöra ett medel för godtycklig eller omotiverad diskriminering eller som skulle utgöra en förtäckt begränsning av handeln, och de skall avskaffas när omständigheterna inte längre motiverar att de upprätthålls.

3. Gemenskapen eller Kroatien, beroende på vem som berörs, skall innan de vidtar de åtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel, eller så snart som möjligt i de fall som omfattas av punkt 4 i denna artikel, förse stabiliserings- och associeringsrådet med alla relevanta upplysningar i syfte att nå en för båda parter godtagbar lösning. Parterna i stabiliserings- och associeringsrådet får enas om de metoder som är nödvändiga för att undanröja svårigheterna. Om ingen överenskommelse nås inom 30 dagar efter det att frågan hänskjutits till stabiliserings- och associeringsrådet får den exporterande parten vidta åtgärder enligt denna artikel beträffande exporten av produkten i fråga.
4. När särskilda eller kritiska omständigheter som kräver ett omedelbart ingripande medför att underrättelse eller undersökning i förväg är omöjlig får gemenskapen eller Kroatien, beroende på vem som berörs, genast tillämpa försiktighetsåtgärder som är nödvändiga för att hantera situationen, och den berörda parten skall omedelbart underrätta den andra parten om detta.
5. Varje åtgärd som vidtas enligt denna artikel skall genast anmälas till stabiliserings- och associeringsrådet och skall vara föremål för regelbundna samråd inom det organet, särskilt i syfte att fastställa en tidtabell för avskaffande av åtgärderna så snart som omständigheterna tillåter det.

Artikel 40
Statliga monopol

Kroatien skall gradvis anpassa eventuella statliga handelsmonopol för att se till att det vid utgången av det fjärde året efter den dag då detta avtal träder i kraft inte förekommer någon diskriminering mellan medborgare i medlemsstaterna och i Kroatien i fråga om villkoren för anskaffning och saluföring av varor. Stabiliserings- och associeringsrådet skall informeras om de åtgärder som vidtas för att uppnå detta mål.

Artikel 41

I protokoll 4 anges ursprungsreglerna för tillämpningen av de tullförmåner som fastställs i detta avtal.

Artikel 42
Tillåtna restriktioner

Detta avtal skall inte hindra sådana förbud mot eller restriktioner för import, export eller transitering av varor som grundas på hänsyn till allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet, eller intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv, att bevara växter, att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde eller att skydda immateriella, industriella och kommersiella rättigheter eller bestämmelser som rör guld och silver. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan parterna.

Artikel 43

Båda parterna är överens om att samarbeta för att minska risken för bedrägeri vid tillämpningen av handelsbestämmelserna i detta avtal.

Utän hinder av andra bestämmelser i detta avtal, särskilt artiklarna 31, 38 och 89 samt protokoll 4, gäller att om en part finner att det föreligger tillräckliga bevis för bedrägeri – t.ex. en så pass märkbar ökning av handeln med produkter från den ena parten till den andra att den överskrider den nivå som återspeglar sådana ekonomiska förhållanden som t.ex. normala produktions- och exportkapaciteter, eller en underlåtenhet att tillhandahålla det administrativa samarbete som är nödvändigt för att den andra parten skall kunna kontrollera ursprungsbevisen – skall parterna omedelbart inleda samråd för att finna en lämplig lösning. I avvaktan på en sådan lösning får den berörda parten vidta lämpliga åtgärder som den anser nödvändiga. Vid val av åtgärder skall de som minst stör avtalets funktion prioriteras.

Artikel 44

Tillämpningen av detta avtal skall inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i gemenskapsrätten på Kanarieöarna.

AVDELNING V ARBETSTAGARES RÖRLIGHET, ETABLERING, TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER, KAPITAL

KAPITEL I ARBETSTAGARES RÖRLIGHET

Artikel 45

1. Om inte annat följer av de villkor och förfaringssätt som gäller i var och en av medlemsstaterna skall
 - den behandling som ges arbetstagare som är medborgare i Kroatien och som är lagligen anställda på en medlemsstats territorium vara fri från all diskriminering baserad på medborgarskap i jämförelse med medlemsstatens egna medborgare när det gäller arbetsvillkor, lön och avskedande,
 - lagligen bosatta makar och barn till arbetstagare som är lagligen anställda på en medlemsstats territorium, med undantag av säsongarbetare och arbetstagare som omfattas av bilaterala avtal enligt artikel 46, om inte något annat anges i dessa avtal, ha tillträde till den medlemsstatens arbetsmarknad under den tid arbetstagaren har arbetstillstånd.
2. Om inte annat följer av de villkor och förfaringssätt som är tillämpliga i Kroatien skall landet ge den behandling som anges i punkt 1 till arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och lagligen anställda på landets territorium, samt deras makar och barn som är lagligen bosatta i landet.

Artikel 46

1. Med hänsyn till arbetsmarknadssituationen i medlemsstaterna och om inte annat följer av deras lagstiftning och gällande regler på området för arbetstagares rörlighet
 - bör de möjligheter till anställning för kroatiska arbetstagare som medlemsstaterna erbjuder enligt bilaterala avtal bevaras och om möjligt förbättras,
 - skall de andra medlemsstaterna undersöka möjligheten att ingå liknande avtal.
2. Stabiliserings- och associeringsrådet skall undersöka möjligheter till andra förbättringar, inbegripet tillgång till yrkesutbildning, i enlighet med gällande regler och förfaranden i medlemsstaterna och med hänsyn till arbetsmarknadssituationen i medlemsstaterna och i gemenskapen.

Artikel 47

1. Regler skall fastställas i syfte att samordna de sociala trygghetssystemen för arbetstagare som är medborgare i Kroatien och som är lagligen anställda på en medlemsstats territorium och för deras familjemedlemmar som är lagligen bosatta där. Genom ett beslut av stabiliserings- och associeringsrådet, som inte skall påverka eventuella rättigheter eller förpliktelser enligt sådana bilaterala avtal som föreskriver en mer gynnsam behandling, skall därför följande bestämmelser fastställas:
 - Alla perioder under vilka sådana arbetstagare har varit försäkrade, anställda eller bosatta i de olika medlemsstaterna skall läggas samman med avseende på pensioner och livräntor som utbetalas på grund av ålderdom, invaliditet och dödsfall samt med avseende på sjukvård för sådana arbetstagare och familjemedlemmar.
 - Alla pensioner och livräntor som utbetalas på grund av ålderdom, dödsfall, arbetsolycka och yrkessjukdom eller invaliditet till följd av dessa, med undantag av icke avgiftsfinansierade förmåner, skall kunna överföras fritt enligt den ersättningsnivå som tillämpas enligt lagstiftningen i gäldenärsmedlemsstaten eller gäldenärsmedlemsstaterna.
 - De berörda arbetstagarna skall få familjebidrag för sina familjemedlemmar enligt definitionen ovan.
2. Kroatien skall ge arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och lagligen anställda på dess territorium samt deras familjemedlemmar som är lagligen bosatta där samma behandling som den som anges i första stycket andra och tredje strecksatserna.

KAPITEL II ETABLERING

Artikel 48

Vid tillämpningen av detta avtal skall följande gälla:

- a) Med ett *gemenskapsbolag* respektive ett *kroatiskt bolag* avses ett bolag som har bildats i överensstämmelse med en medlemsstats respektive Kroatiens lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom gemenskapens respektive Kroatiens territorium. Om emellertid ett bolag som har bildats i överensstämmelse med en medlemsstats respektive Kroatiens lagstiftning endast har sitt säte på gemenskapens respektive Kroatiens territorium, skall bolaget anses vara ett gemenskapsbolag respektive ett kroatiskt bolag om dess verksamhet har faktisk och fortlöpande förbindelse med ekonomin i någon av medlemsstaterna respektive Kroatien.
- b) Med ett bolags *dotterbolag* avses ett bolag som faktiskt kontrolleras av det andra bolaget.
- c) Med en *filial* till ett bolag avses ett lokalkontor som inte är en juridisk person och som ger intryck av att vara permanent, t.ex. ett moderbolags utvidgning av verksamheten, som har en administration och är utrustat så att det kan föra affärsförhandlingar med tredje part så att den senare trots att den vet att det vid behov kommer att finnas ett rättsligt band med moderbolaget, vars huvudkontor ligger utomlands, inte behöver ha direkta kontakter med ett sådant moderbolag, utan kan göra affärer med det lokalkontor som utgör en utvidgning av verksamheten.
- d) Med *etablering* avses följande:
 - i) För medborgare, rätten att påbörja och utöva förvärvsverksamhet som egenföretagare och att etablera och leda företag, särskilt bolag, som de faktiskt kontrollerar. Medborgare får inte i sin egen förvärvs- eller affärsverksamhet söka eller ta anställning på arbetsmarknaden och inte heller få tillgång till en annan parts arbetsmarknad. Bestämmelserna i detta kapitel gäller inte dem som inte uteslutande är egenföretagare.
 - ii) För gemenskapsbolag och kroatiska bolag, rätten att påbörja och utöva förvärvsverksamhet genom att etablera och leda dotterbolag och filialer i Kroatien respektive gemenskapen.
- e) Med *verksamhet* avses utövandet av förvärvsverksamhet.
- f) Med *förvärvsverksamhet* avses framför allt verksamhet inom industri, handel och hantverk och verksamhet inom något av de fria yrkena.
- g) Med *medborgare i gemenskapen* respektive *medborgare i Kroatien* avses en fysisk person som är medborgare i en av medlemsstaterna respektive i Kroatien.

- h) När det gäller internationella sjötransporter, inklusive kombinerad transport som inbegriper en sjöetapp, skall bestämmelserna i detta kapitel och i kapitel III också tillämpas på de medborgare i medlemsstaterna eller i Kroatien som är etablerade utanför gemenskapen respektive Kroatien samt på de rederier som är etablerade utanför gemenskapen eller Kroatien men som kontrolleras av medborgare i en medlemsstat respektive i Kroatien, om deras fartyg är registrerade i den medlemsstaten respektive i Kroatien i överensstämmelse med respektive stats lagstiftning.
- i) Med *finansiella tjänster* avses sådan verksamhet som beskrivs i bilaga VI. Stabiliserings- och associeringsrådet får utvidga och ändra räckvidden för den bilagan.

Artikel 49

1. Kroatien skall på sitt territorium underlätta inledandet av verksamhet som utförs av gemenskapsbolag och medborgare i gemenskapen. I detta syfte skall landet från och med avtalets ikraftträdande
 - i) när det gäller etablering av gemenskapsbolag, bevilja en behandling som inte är mindre gynnsam än den som landet ger sina egna bolag eller bolag från tredje land, beroende på vilken som är mest gynnsam, och
 - ii) när det gäller drivandet av dotterbolag och filialer till gemenskapsbolag etablerade i Kroatien, bevilja en behandling som inte är mindre gynnsam än den som landet ger sina egna bolag och filialer eller dotterbolag och filialer till bolag från tredje land, beroende på vilken som är mest gynnsam.
2. Parterna skall inte anta några nya regler eller besluta om några nya åtgärder som medför att gemenskapsbolag respektive kroatiska bolag diskrimineras i förhållande till respektive parts egna bolag med avseende på etablering på dess territorium och verksamhet när de väl är etablerade.
3. Gemenskapen och dess medlemsstater skall från och med avtalets ikraftträdande
 - i) när det gäller etablering av kroatiska bolag, bevilja en behandling som inte är mindre gynnsam än den som medlemsstaterna ger sina egna bolag eller bolag från tredje land, beroende på vilken som är mest gynnsam,
 - ii) när det gäller drivandet av dotterbolag och filialer till kroatiska bolag som är etablerade på deras territorium, bevilja en behandling som inte är mindre gynnsam än den som medlemsstaterna ger sina egna bolag och filialer eller dotterbolag och filialer till bolag från tredje land som är etablerade på deras territorium, beroende på vilken som är mest gynnsam.
4. Fyra år efter det att detta avtal trätt i kraft skall stabiliserings- och associeringsrådet fastställa förfaringsätt för att utvidga giltigheten av bestämmelserna ovan så att de även gäller för medborgare från båda avtalslutande parterna när de påbörjar och utövar förvärvsverksamhet som egenföretagare.

5. Trots bestämmelserna i denna artikel skall
- a) dotterbolag och filialer till gemenskapsbolag från och med detta avtals ikraftträdande ha rätt att bruka och hyra fast egendom i Kroatien,
 - b) dotterbolag till gemenskapsbolag även ha samma rätt att förvärva och samma möjlighet att utnyttja äganderätt till fast egendom som kroatiska bolag och, i fråga om kollektiva nyttigheter/nyttigheter av gemensamt intresse, ha samma rättigheter som kroatiska bolag, om dessa rättigheter är nödvändiga för att bedriva den förvärvsverksamhet för vilka de har etablerats, dock med undantag av naturtillgångar, jordbruksmark, skog och skogsbruksmark. Fyra år efter det att detta avtal trätt i kraft skall stabiliserings- och associeringsrådet fastställa förfaringsätt för att utvidga rättigheterna enligt denna punkt så att de även omfattar de uteslutna sektorerna.
 - c) Fyra år efter det att detta avtal trätt i kraft skall stabiliserings- och associeringsrådet undersöka möjligheterna att utvidga rättigheterna enligt b ovan, inbegripet rättigheter inom de uteslutna sektorerna, så att de även omfattar filialer till gemenskapsbolag.

Artikel 50

1. Om inte annat följer av artikel 49 och med undantag av de finansiella tjänster som beskrivs i bilaga VI, får var och en av parterna reglera etableringen och verksamheten för bolag och medborgare på sitt territorium i den mån som denna reglering inte medför diskriminering av den andra partens bolag och medborgare i förhållande till partens egna bolag och medborgare.
2. När det gäller finansiella tjänster skall – oaktat andra bestämmelser i detta avtal – ingenting hindra en part från att vidta åtgärder av försiktighetsskäl, däribland åtgärder för att skydda investerare, insättare, försäkringstagare eller personer vilkas egendom förvaltas av en leverantör av finansiella tjänster, eller för att säkra det finansiella systemets integritet och stabilitet. Dessa åtgärder får inte användas som ett sätt att undvika partens förpliktelser enligt detta avtal.
3. Ingenting i detta avtal skall tolkas som en skyldighet för en part att lämna ut information om enskilda kunders affärer och konton eller sådan förtrolig information eller information rörande egendomsförhållanden som innehas av offentliga organ.

Artikel 51

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall inte tillämpas på lufttransporttjänster, transporttjänster på inre vattenvägar och sjötransporttjänster genom cabotage.
2. Stabiliserings- och associeringsrådet får lämna rekommendationer för förbättring av möjligheterna till etablering och verksamhet på de områden som avses i punkt 1.

Artikel 52

1. Bestämmelserna i artiklarna 49 och 50 utesluter inte att en part tillämpar särskilda regler för etableringen och verksamheten på sitt territorium för filialer till sådana bolag från en annan part som inte finns på den första partens territorium, om dessa regler är berättigade med hänsyn till rättsliga eller tekniska skillnader mellan sådana filialer och filialer till bolag som finns på dess territorium eller, när det gäller finansiella tjänster, av försiktighetsskäl.
2. Behandlingen får inte skilja sig mer än vad som är absolut nödvändigt till följd av sådana rättsliga eller tekniska skillnader eller, när det gäller finansiella tjänster, av försiktighetsskäl.

Artikel 53

För att underlätta för medborgare i gemenskapen och i Kroatien att påbörja och utöva reglerad yrkesverksamhet i Kroatien respektive gemenskapen skall stabiliserings- och associeringsrådet undersöka vilka åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra ett ömsesidigt erkännande av behörighet. Detta råd får vidta alla nödvändiga åtgärder i detta syfte.

Artikel 54

1. Ett gemenskapsbolag eller ett kroatiskt bolag som är etablerat på Kroatien respektive gemenskapens territorium skall ha rätt att – i enlighet med gällande lag i etableringslandet och på Kroatien respektive gemenskapens territorium – anställa eller i ett av sina dotterbolag eller filialer låta anställa arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat eller i Kroatien, under förutsättning att dessa arbetstagare är anställda i nyckelställning enligt punkt 2 i denna artikel och att de uteslutande anställs av bolag, dotterbolag eller filialer. Dessa arbetstagares uppehålls- och arbetstillstånd får endast omfatta tiden för en sådan anställning.
2. Som anställda i nyckelställning hos ovan avsedda bolag, nedan kallade "organisationer", betraktas anställda som förflyttas internt enligt definitionen i c nedan för följande kategorier, under förutsättning att organisationen är en juridisk person och att de berörda personerna har varit anställda av organisationen eller delägare i organisationen (andra än majoritetsaktieägare) i minst ett år omedelbart innan de förflyttades:
 - a) Personer i ledande ställning i en organisation, vilka företrädesvis leder etableringens administration och vilka huvudsakligen står under allmänt överinseende av och får instruktioner från styrelsen eller företagets aktieägare eller motsvarande samt vilka huvudsakligen
 - leder etableringen eller en avdelning eller underavdelning av den,
 - övervakar och kontrollerar det arbete som utförs av annan tillsyns- eller ledningspersonal eller personal med särskilda fackkunskaper,
 - har behörighet att personligen anställa och avskeda eller tillstyrka anställning, avskedande och andra personalåtgärder.

- b) Personer som är anställda i en organisation och som har ovanliga kunskaper som är väsentliga för etableringens funktion, forskningsutrustning, metoder eller administration. Utvärderingen av sådana kunskaper får, bortsett från kunskaper som är specifika för etableringen, återspegla en hög kvalifikationsnivå för en typ av arbete eller bransch som kräver särskilt tekniskt kunnande, inbegripet en officiellt godkänd yrkestillhörighet.
 - c) Med *anställda som förflyttas internt* avses fysiska personer som arbetar i en organisation på en parts territorium och som tillfälligt förflyttas inom ramen för förvärvsverksamhet på den andra partens territorium. Den berörda organisationen skall ha sin huvudsakliga verksamhet på en parts territorium och förflyttningen skall ske till en etablering (filial, dotterbolag) som omfattas av den organisationen och som aktivt bedriver liknande förvärvsverksamhet på den andra partens territorium.
3. Medborgare i Kroatien respektive gemenskapen skall tillåtas att resa in i och tillfälligt uppehålla sig på gemenskapens respektive Kroatiens territorium när dessa bolagsföreträdare är personer i överordnad ställning enligt punkt 2 a ovan i ett bolag och ansvarar för att etablera och leda ett gemenskapsdotterbolag eller en gemenskapsfilial till ett kroatiskt bolag eller ett kroatiskt dotterbolag eller en kroatisk filial till ett gemenskapsbolag i en av medlemsstaterna respektive Kroatien och när
- dessa företrädare inte arbetar med direktförsäljning eller tillhandahållande av tjänster, och
 - bolaget har sin huvudsakliga verksamhetsort utanför gemenskapen respektive Kroatien och inte har några andra företrädare, kontor, filialer eller dotterbolag i den medlemsstaten respektive i Kroatien.

Artikel 55

Under de första tre åren efter den dag då detta avtal träder i kraft får Kroatien införa övergångsåtgärder som avviker från bestämmelserna i detta kapitel i fråga om etableringen av gemenskapsbolag och medborgare i gemenskapen inom vissa industrigränar som

- genomgår omstrukturering eller står inför allvarliga svårigheter, särskilt då dessa medför allvarliga sociala problem i Kroatien, eller
- står inför en eliminering eller en drastisk minskning av den totala marknadsandel som kroatiska bolag eller medborgare har inom en viss sektor eller industri i Kroatien, eller
- är industrier som håller på att växa fram i Kroatien.

Dessa åtgärder skall

- i) upphöra att gälla senast fem år räknat från detta avtals ikraftträdande,
- ii) vara rimliga och nödvändiga för att förbättra situationen, och

- iii) inte i förhållande till kroatiska bolag och medborgare i Kroatien medföra någon diskriminering av verksamheten för de gemenskapsbolag eller medborgare i gemenskapen som redan är etablerade i Kroatien när en viss åtgärd vidtas.

När Kroatien utformar och tillämpar dessa åtgärder skall landet när så är möjligt bevilja gemenskapsbolag och medborgare i gemenskapen förmånsbehandling, och under inga omständigheter en behandling som är mindre gynnsam än den som beviljas bolag eller medborgare från tredje land. Innan Kroatien antar dessa åtgärder skall landet samråda med stabiliserings- och associeringsrådet och inte sätta dem i kraft förrän tidigast en månad efter det att de konkreta åtgärder som landet tänker införa har anmälts till stabiliserings- och associeringsrådet, utom i de fall då risken för irreparabel skada kräver snabba insatser, i vilket fall Kroatien skall samråda med stabiliserings- och associeringsrådet omedelbart efter det att åtgärderna antagits.

Efter utgången av det tredje året efter det att detta avtal trätt i kraft får Kroatien införa eller bibehålla sådana åtgärder endast med stabiliserings- och associeringsrådets tillåtelse och på de villkor som fastställs av detta.

KAPITEL III TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER

Artikel 56

1. I enlighet med följande bestämmelser åtar sig parterna att vidta nödvändiga åtgärder för att gradvis möjliggöra tillhandahållande av tjänster som utförs av gemenskapsbolag och medborgare i gemenskapen samt kroatiska bolag och medborgare i Kroatien som är etablerade hos en annan part än den där den person för vilken tjänsterna är avsedda är etablerad.
2. I takt med den liberaliseringsprocess som avses i punkt 1 skall parterna tillåta tillfällig rörlighet för de fysiska personer som tillhandahåller tjänsten eller som är anställda av tjänsteproducenten som anställda i nyckelställning i enlighet med definitionen i artikel 54, inbegripet de fysiska personer som är representanter för gemenskapsbolag eller medborgare i gemenskapen eller ett kroatiskt bolag eller en medborgare i Kroatien och som ansöker om tillfälligt inresetillstånd för att förhandla om försäljning av tjänster eller för att ingå avtal om försäljning av tjänster för tjänsteproducentens räkning, om dessa representanter inte kommer att arbeta med direktförsäljning till allmänheten eller med att tillhandahålla tjänsterna själva.
3. Senast fyra år efter det att detta avtal trätt i kraft skall stabiliserings- och associeringsrådet vidta nödvändiga åtgärder för att gradvis genomföra bestämmelserna i punkt 1. Hänsyn skall tas till de framsteg som parterna gjort i tillnärmningen av sin lagstiftning.

Artikel 57

1. Parterna skall inte vidta några åtgärder som betydligt begränsar villkoren för tillhandahållandet av tjänster för gemenskapsbolag eller medborgare i gemenskapen samt kroatiska bolag eller medborgare i Kroatien som är etablerade hos en annan part än den där den person för vilken tjänsterna är avsedda är etablerad, i jämförelse med den situation som rådde dagen före den dag då avtalet trädde i kraft.
2. Om en av parterna anser att åtgärder som införts av den andra parten sedan avtalets ikraftträdande leder till en situation som betydligt begränsar tillhandahållandet av tjänster i jämförelse med den situation som rådde den dag då avtalet trädde i kraft, får den första parten begära samråd med den andra parten.

Artikel 58

Beträffande tillhandahållandet av transporttjänster mellan gemenskapen och Kroatien skall följande bestämmelser tillämpas:

1. När det gäller landtransporter regleras förhållandet mellan parterna av bestämmelserna i protokoll 6, vars syfte är att säkerställa i synnerhet en oinskränkt transittrafik på väg genom Kroatien och gemenskapen som helhet, en effektiv tillämpning av principen om icke-diskriminering och en gradvis harmonisering av Kroatiens transportlagstiftning med gemenskapens.
2. När det gäller internationell sjötransport åtar sig parterna att effektivt tillämpa principen om obegränsad tillgång till marknaden och trafiken på affärsmässiga grunder.
 - a) Denna bestämmelse skall inte påverka rättigheterna och skyldigheterna enligt Förenta nationernas uppförandekod för linjekonferenser såsom denna tillämpas av någon av parterna i detta avtal. Det står icke-konferensanslutna linjerederier fritt att bedriva verksamhet i konkurrens med en konferens så länge de iakttar principen om sund konkurrens på affärsmässiga grunder.
 - b) Parterna bekräftar sitt åtagande att verka för att fri konkurrens skall utgöra en väsentlig egenskap hos tank- och torrlastsjöfarten.
3. Vid tillämpningen av principerna i punkt 2 skall parterna
 - a) inte införa lastfördelningsbestämmelser i framtida bilaterala avtal med tredje land, utom i de undantagsfall då linjerederier från någon av parterna i detta avtal annars inte skulle ha någon faktisk möjlighet att bedriva transportverksamhet till och från det berörda tredje landet,
 - b) förbjuda lastfördelningsbestämmelser i framtida bilaterala avtal om tank- och torrlastsjöfart,
 - c) vid detta avtals ikraftträdande avskaffa alla ensidiga åtgärder och administrativa, tekniska och andra hinder som skulle kunna få en restriktiv eller diskriminerande verkan på det fria tillhandahållandet av tjänster inom internationell sjötransport, och

- d) bland annat när det gäller tillträde till hamnar som är öppna för internationell handel, utnyttjande av infrastruktur och andra sjöfartstjänster i hamnarna och därtill knutna avgifter samt i fråga om tullfaciliteter och tilldelning av hamnplatser och faciliteter för lastning och lossning inte behandla fartyg som drivs av medborgare eller bolag hos den andra parten mindre gynnsamt än sina egna fartyg.
4. I syfte att säkerställa en samordnad utveckling och en gradvis liberalisering av transporter mellan parterna, anpassad till deras ömsesidiga handelsbehov, skall parterna reglera villkoren för ömsesidigt tillträde till marknaderna för lufttransport i ett särskilt avtal som skall förhandlas fram mellan parterna efter detta avtals ikraftträdande.
5. Innan det avtal som avses i punkt 4 ingås får parterna inte vidta några åtgärder som är mer restriktiva eller diskriminerande än de som gäller innan detta avtal träder i kraft.
6. Kroatien skall anpassa sin lagstiftning, inklusive administrativa, tekniska och andra regler, till den vid varje tidpunkt gällande gemenskapslagstiftningen för luft- och landtransport, om detta gagnar liberaliseringen och det ömsesidiga tillträdet till parternas marknader samt underlättar passagerar- och godstrafiken.
7. I takt med de gemensamma framstegen när det gäller att uppnå målen i detta kapitel skall stabiliserings- och associeringsrådet undersöka vilka möjligheter som finns för att skapa de nödvändiga förutsättningarna för ökad frihet att tillhandahålla luft- och landtransporttjänster.

KAPITEL IV LÖPANDE BETALNINGAR OCH KAPITALRÖRELSER

Artikel 59

Parterna åtar sig att i enlighet med bestämmelserna i artikel VIII i stadgan för Internationella valutafonden tillåta alla betalningar och överföringar på betalningsbalansens avräkningskonto i fritt konvertibel valuta mellan gemenskapen och Kroatien.

Artikel 60

1. När det gäller transaktioner på betalningsbalansens kapitalräkning och konto för finansiella transaktioner skall parterna, från och med detta avtals ikraftträdande, garantera fri rörlighet för kapital i samband med direkta investeringar i bolag som bildats i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning och investeringar som görs i överensstämmelse med bestämmelserna i kapitel II i avdelning V samt omvandling till likvida medel eller repatriering av dessa investeringar och eventuell vinst därav.
2. Beträffande transaktioner på betalningsbalansens kapitalräkning och konto för finansiella transaktioner skall parterna, från och med detta avtals ikraftträdande, garantera fri rörlighet för kapital i samband med krediter vid affärstransaktioner eller tillhandahållande av tjänster där någon som är bosatt på en parts territorium deltar och i samband med finansiella lån och krediter med en löptid på över ett år.

Från och med detta avtals ikraftträdande skall Kroatien genom en fullständig och ändamålsenlig tillämpning av sina gällande förfaranden tillåta medborgare i Europeiska unionens medlemsstater att förvärva fast egendom i Kroatien, med undantag av de områden och föremål som anges i bilaga VII. Under de fyra år som följer på detta avtals ikraftträdande skall Kroatien gradvis anpassa sin lagstiftning rörande rätten för medborgare i Europeiska unionens medlemsstater att förvärva fast egendom i Kroatien i syfte att säkerställa att de beviljas samma behandling som medborgare i Kroatien. Vid utgången av det fjärde året efter det att detta avtal trätt i kraft skall stabiliserings- och associeringsrådet undersöka olika förfaringssätt för att utvidga dessa rättigheter så att de även omfattar de områden och föremål som anges i bilaga VII.

Från och med det fjärde året efter det att detta avtal trätt i kraft skall parterna dessutom säkerställa fri rörlighet för kapital i samband med portföljinvesteringar och finansiella lån och krediter med en löptid på mindre än ett år.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 skall parterna inte införa några nya restriktioner för kapitalrörelser och löpande betalningar mellan personer som är bosatta i gemenskapen och i Kroatien, och de skall inte göra de gällande bestämmelserna mer restriktiva.
4. Utan att det påverkar bestämmelserna i artikel 59 och den här artikeln får gemenskapen respektive Kroatien – om kapitalrörelser mellan gemenskapen och Kroatien under särskilda omständigheter orsakar eller riskerar att orsaka allvarliga svårigheter vid hanteringen av valuta- eller penningpolitiken i gemenskapen eller Kroatien – vidta säkerhetsåtgärder med avseende på kapitalrörelser mellan gemenskapen och Kroatien under en period på högst sex månader, förutsatt att sådana åtgärder är absolut nödvändiga.
5. Bestämmelserna ovan skall inte på något sätt hindra parternas ekonomiska aktörer från att åtnjuta en mer gynnsam behandling än vad som eventuellt föreskrivs i gällande bilaterala eller multilaterala avtal som inbegriper parterna i det här avtalet.
6. I syfte att främja målen i detta avtal skall parterna samråda för att underlätta kapitalrörelser mellan gemenskapen och Kroatien.

Artikel 61

1. Under de fyra år som följer på detta avtals ikraftträdande skall parterna vidta åtgärder för att skapa de nödvändiga förutsättningarna för en gradvis ökande tillämpning av gemenskapens regler om fri rörlighet för kapital.
2. Vid utgången av det fjärde året efter det att detta avtal trätt i kraft skall stabiliserings- och associeringsrådet fastställa förfaringssätten för en fullständig tillämpning av gemenskapens regler om fri rörlighet för kapital.

KAPITEL V ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 62

1. Bestämmelserna i denna avdelning skall tillämpas om inte annat följer av begränsningar som är motiverade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.
2. De skall inte tillämpas på verksamhet som, även om det endast är tillfälligt, är förenade med myndighetsutövning på någondera partens territorium.

Artikel 63

När det gäller denna avdelning får ingenting i avtalet hindra parterna från att tillämpa sina egna lagar och förordningar på fysiska personers inresa och vistelse, anställning, arbetsvillkor och etablering samt tillhandahållandet av tjänster, under förutsättning att de inte tillämpar dem på ett sätt som innebär att fördelarna för någon av parterna enligt villkoren i en särskild bestämmelse i detta avtal upphävs eller begränsas. Denna bestämmelse skall inte påverka tillämpningen av artikel 62.

Artikel 64

Bolag som kontrolleras och uteslutande ägs gemensamt av kroatiska bolag eller medborgare i Kroatien och gemenskapsbolag eller medborgare i gemenskapen skall också omfattas av bestämmelserna i denna avdelning.

Artikel 65

1. Den behandling som mest gynnad nation som ges enligt bestämmelserna i denna avdelning skall inte gälla för de skatteförmåner som parterna beviljar eller kommer att bevilja i framtiden på grundval av avtal för att undvika dubbelbeskattning eller för andra skattearrangemang.
2. Ingen bestämmelse i denna avdelning skall tolkas så att det hindrar parterna från att anta eller genomföra en åtgärd som syftar till att förhindra skattesmitning eller skattefusk enligt skattebestämmelserna i avtal för att undvika dubbelbeskattning och andra skattearrangemang eller nationell skattelagstiftning.
3. Ingen bestämmelse i denna avdelning skall tolkas så att det hindrar medlemsstaterna eller Kroatien att vid tillämpning av relevanta bestämmelser i sin skattelagstiftning skilja mellan skattebetalare som inte befinner sig i identiska situationer, särskilt i fråga om bostadsort.